

Metodika pro lektory přípravy na manželství

Stručný přehled

Milanka a Mirek Vykydalovi, 2022

Kurz přípravy na manželství není školení, cílem jsou zejména zážitky a poznání ze sdílení v páru. Nezahltit záplavou informací, nepodávat rady a návody. Nebát se osobního svědectví z manželství lektorů. Respektovat různorodost účastníků (vzdělání, původní rodina, partnerské zkušenosti, intenzita víry, atd.)

Co jsem slyšel, to jsem zapomněl, co jsem viděl, to jsem si zapamatoval, ale co jsem prožil, to jsem pochopil. / Konfucius/

Co slyším, to zapomenu. Co vidím, si zapamatuji. Co si vyzkouším, tomu rozumím. /Kung Fu Tzu/

Vzdělanost je to, co si uchováme i ve chvíli, kdy naše paměť zapomene všechna data a čísla, která jsme do ní vpravili. Vzdělanost je více než informace. S/B. F. Skinner/

PŘEDNÁŠKA NEBO ZÁŽITEK

... slovo autorů metodiky

Naše zkušenosti z více jak dvacetileté praxe ukazují, že zážitkové párové aktivity mohou účastníky dovést k hlubšímu vzájemnému poznání, k většímu rozvoji párové komunikace.

Prezentovaná metodika není ani „nejlepším“ ani „jediným“ přístupem k přípravě na manželství.

Církev nabízí pro mladé páry pestrou nabídku různých forem přípravy na manželství vycházejících ze Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR

V manželství je hlavní komunikace

HELENA LUKIANOVÁ (nar. 1990) pracuje u Metropolitního soudu bratislavské arcidiecéze jako notářka a obhájkyně svazku /rozhovor Katolický týdeník 13. 9. 2022/

Na co byste po svých zkušenostech doporučovala dát si pozor?

Myslím, že nejdůležitější je komunikace. Už během seznámení by spolu lidé měli hodně mluvit: o sobě navzájem, o svých očekáváních, o plánech, o tom, co se jim líbí a co se jim nelíbí. Člověk by měl být upřímný sám k sobě i k druhému, neskrývat se za masku někoho, kým ve skutečnosti není.

*Často se stává, že lidé po uzavření manželství zjistí, že **si vzali někoho, koho vůbec neznali**. To ale není důvod ke zrušení manželství. Při námluvách tuto skutečnost podcenili, dali přednost práci nebo koníčkům, ale nevěnovali se dostatečně jeden druhému a nemluvili spolu. Dobrá komunikace může zabránit velkým tragédiím a mnohdy i nešťastným manželstvím.*

Bezprostřední příprava

... Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR

5.1. Bezprostřední příprava má být završením dlouhodobého procesu, který tvoří příprava vzdálenější a bližší, ale **pro řadu snoubenců to bude příprava jediná, a tedy jednorázová.**

Tato příprava má vycházet z reálné, nikoliv předpokládané situace snoubenců a jejím cílem je napomoci jim k dobře žitému křesťanskému manželství, pokud je to v daném případě možné.

6.3. Bezprostřední přípravu provádí farář místa, kde se budou oddávky konat, ale na přípravě by se pokud možno **neměl podílet jen on. /.../**

Bezprostřední příprava

... Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR

5.10. Je žádoucí, aby příprava **začala nejméně pět měsíců** před plánovaným datem svatby. Z pastoračních důvodů je ovšem třeba přizpůsobit délku přípravy možnostem snoubenců.

Je však velmi vhodné, aby se snoubenci i se svým záměrem svému faráři osobně představili alespoň jeden rok před vlastní svatbou. Za tohoto předpokladu bude možné lépe připravit itinerář bezprostřední přípravy na manželství jednotlivých párů (společně i odděleně) podle toho, co se ukáže jako vhodnější.

Dostatečný čas na přípravu umožňuje snoubeneckému páru prožít intenzivní přípravu na manželství bez spěchu a nezdravého tlaku blížícího se termínu.

Bezprostřední příprava

... Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR

5.11. Bezprostřední příprava na manželství probíhá **minimálně v šesti lekcích**, doba trvání a intenzita setkání má být dostatečná. Rozhodnutí o délce přípravy nemá být trestem za nedostatky v dosavadní náboženské formaci, ale má zohlednit vnitřní dispozice a možnosti snoubenců vzhledem k jejich práci a povinnostem, charakter jejich lidské a náboženské formace a stupeň odhodlání samotných snoubenců aktivně se zapojit do nabídnuté katecheze.

Bezprostřední příprava

... Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR

5.13 Základem je víra a život z víry. Pokud jde o obsah a formu, půjde buď o preevangelizační přiblížení, nebo evangelizační prohloubení, nebo pastorační rozhovor, a to podle stupně víry snoubenců.

Nemůže to být jednotný kurz pro všechny.

/.../ Je žádoucí, aby se **výslovným otázkám víry věnoval oddávající kněz nebo jáhen**. Proto je mnohdy výhodné, když větší část přípravy, týkající se manželství obecně, absolvují snoubenci ve skupině či individuálně a vlastní přípravu obřadu, kde jsou otázky víry tematizovány, absolvují s tím, kdo je bude oddávat.

Kurz přípravy na manželství

... cíle, úkoly lektorů, rozdělení témat ...

Cílem kurzu není předávání informací, nejde o přednášku, nejde o evangelizační kurz. Hlavním cílem je umožnit každé dvojici prožít mezi sebou jednotlivá témata, tematicky mluvit spolu, poznat svoje názory a svoje postoje a současně názory a postoje „toho druhého / té druhé“. Součástí je také dobrovolné skupinové sdílení názorů mezi páry.

Lektoři (manželský pár) jsou průvodci účastníků, nejsou v pozici specialistů /odborníků – psychoterapeutů/, snaží se vyhýbat „závazným radám“ nebo „stoprocentním pravdám“.

Kurz není zaměřen prioritně na teologická témata (otázky víry), předpokládá se, že ta budou především součástí přípravy s knězem (viz Směrnice, 5.13).

Obsah Kurzu přípravy na manželství

... pět setkání v délce á 3 hodiny ... lektoruje manželský pár ...

Setkání číslo	Obsah, zaměření	Manželský slib
1	Sebepoznání, sebezpřijetí, sebeúcta	<i>Já, XX, odevzdávám se Tobě, YY, a přijímám Tě za manžela / manželku.</i>
2	Životní styl původní rodiny, vzájemné poznávání	
3	Partnerská komunikace, psychologie partnerského vztahu, rozdíly v mužském a ženském přístupu a jak s nimi zacházet, řešení konfliktů	<i>Slibuji, že Ti zachovám lásku, úctu</i>
4	Sexualita, jako nejintimnější komunikace, odpovědné rodičovství – přirozené plánování rodičovství, místo dítěte/dětí v manželství, odpuštění	<i>a věrnost, že Tě nikdy neopustím</i>
5	Praktické poznání, "rady" ze života do života (ekonomické minimum pro život manželství a rodiny, vztah k rodičům, sourozencům a přátelům v manželství, řešení náročných životních situací).	<i>a že s Tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti.</i>

Výchozí předpoklady

... Kurz přípravy na manželství

- ✓ účastníky jsou páry, které se chtějí více poznat v rámci svého vzájemného vztahu a plánují v nedaleké budoucnosti si udělit navzájem svátost manželství
- ✓ pracujeme se skupinou, kterou spojuje jeden společný zájem – připravit se na manželství
- ✓ metodika využívá principů „zážitkové pedagogiky“
- ✓ metodika je určena pro skupinovou přípravu na manželství
- ✓ metodiku lze používat také pro pouze jeden pár /individuální příprava na manželství/

Co potřebujeme

... „vybavení“ pro realizaci Kurzu ...

Protože cílem jsou prioritně zážitky párů na určité téma, komunikace v páru, zpětná vazba (reflexe), proto se nepředpokládá žádný podrobný „výklad“/“přednáška“/“PowerPointová prezentace“ ze strany lektorů.

Důležité je:

- ✓ mít k dispozici přiměřeně velkou místnost /větrání, osvětlení, přístup na WC/ pro max. osm účastnických párů plus lektorský pár s pohodlným posezením, je nutné vytvořit „kruhové“ posezení beze stolů
- ✓ doporučujeme reprodukci tlumené náladové hudby (beze slov) pro části kurzu, kdy dvojice se věnují párovým aktivitám
- ✓ sešity pro zápisy především „odpovědí“/“reakcí“ účastníků na jednotlivé aktivity, jmenovky

Lektoři a skupina

... jeden lektorský pár a jedna skupina ... „nestřídat“

Z obecných principů skupinové práce založené na seriálu několika setkání vyplývá, že:

- ✓ optimální počet je čtyři až šest párů, nejvýše však osm párů
- ✓ úkolem lektorů je postupně „rozehřívát“ skupinu, přátelským a povzbuzujícím přístupem vytvářet atmosféru pro otevřenost a vzájemné sdílení
- ✓ vzájemné sdílení je založeno na interní důvěrnosti v rámci skupiny, předpokládá se, že obsah není prezentován mimo skupinu
- ✓ každý má právo hovořit ve skupině pouze o tom, co chce sdělit všem ostatním

Řešení mimořádných situací

... co dělat, když ...

- ✓ pokud ze závažných důvodů (nemoc, neočekávané pracovní povinnosti, apod.) se některý pár nemůže zúčastnit některého ze setkání, potom je nutné volit metodu „náhradní“ individuální přípravy pouze s tímto párem v náhradním termínu
- ✓ není možné, aby v rámci kurzu na setkání byly přítomné děti (dítě) některé dvojice
- ✓ pokud některé otázky od účastníků vyžadují podrobnější vysvětlení, je vhodné nabídnout relevantní dokumenty z „knihovny pro lektory“ (předávat formou e-mailové komunikace), popř. nabídnout individuální konzultaci

Časová náročnost

... když nám čas nestačí ...

V rámci vymezeného času je třeba maximum času věnovat aktivitám, které umožňují zážitkové sdílení (především v páru), na které je nutné navázat zpětnou vazbou (reflexe).

Je možné na závěr každého setkání nabídnout účastníkům:

- ✓ doplňující „domácí úkoly“
- ✓ vhodné podrobnější články
- ✓ tematicky zaměřené knihy, veřejně dostupné diplomové práce
- ✓ video a audio prezentace, přednášky, apod.

Jak se to lektori naučí

... aneb nejsem žádný „psycholog“ ...

Základem přípravy lektorů jsou čtyři celodenní praktické zážitkové výcviky (celkem 32 hodin) obsahově identické jako jsou aktivity v kurzu.

Účastníci kurzu obdrží na závěr školení „základní manuál“ - informační text k jednotlivým tématům bezprostřední přípravy na manželství a popis vzorových konkrétních aktivit (obsahově viz Směrnice ČBK pro přípravu na svátost manželství v ČR).

Povinnou součástí školení lektorů je praktický výcvik v rámci skupinové přípravy na manželství (v Brně) nebo na některém z víkendů Kurzu partnerství na DCŽM Mamre v Osové Bítýšce.

Absolventi budou mít přístup do „elektronické“ knihovny tematicky zaměřené na manželství.

Co musí „umět“ lektorská dvojice

... aneb co se na školení lektorů nenaučíte ...

Základní předpoklady:

- ✓ neočekávají se „ideální“/“učebnicoví“ manželé, ale manželství, kde se průběžně řeší „problémy“ s ochotou být pro druhého a snahou dodržovat manželský slib
- ✓ vyžaduje se vzdělání (alespoň u jednoho) obsahující alespoň základy psychologie pro práci se skupinou např. psychologie, sociologie, zdravotnictví, sociální práce, pedagogické obory, speciální pedagogika, pedagog volného času, řízení lidských zdrojů, vzdělávání dospělých, vedení skautského či sportovního oddílu, atd.
- ✓ ochota ke službě v církvi

Mons. doc. Aleš Opatrný, Th. D. z KTF UK

*Základy teologie manželství potřebné pro ty, kteří vedou přípravy na manželství
... poznámky z přednášky ... 16. 11. 2013 v Praze Kunraticích ...*

Hospodin nám nevydal snoubence do rukou, abychom s nimi udělali, co chceme, ale svěřil je naší lásce. Nemysleme v první řadě na to, jací by měli být, ale zkusme spíš bez předsudků poznávat, jací jsou. **Čili mějme úctu k osobám a k jejich životním příběhům.**

Z půl-, čtvrt- ne-křesťanů neuděláme během přípravy křesťany, ale svým postojem k nim je můžeme nechat aspoň ke křesťanství „přivonět“. **Nepřišli vlastně proto, aby poznávali křesťanskou víru, byť i to se může jaksí „cestou“ stávat, přišli kvůli manželství.**

Vnímejme rozdíl mezi tím, když říkáme bez diskuse „*tak věci jsou*“, neřku-li „*musíte tomu věřit*“ - což mnohdy působí jako indoktrinace, nebo jestli říkáme: „*My jako křesťané věříme*“, nebo: „*Křesťanská víra znamená či obsahuje to a to*“.

Dvě zásadní hlediska, která mají ovlivnit způsob přípravy:

- ✓ snoubenci, ať už jsou jacíkoliv, jsou v tu chvíli přijati církví, která je chce oddat (musí se zjistit právní „průchodnost“ sňatku, ale nemáme konstruovat „pastorační celnice“, jak říká papež František);
- ✓ snoubenci se připravují na zásadní a zodpovědné „ano“, které chtějí a mají realizovat v celém dalším životě jako manželé (mnohdy už se nepřipravují na společný život, ten už třeba delší dobu spolu vedou a teď dožráli k manželství);

Mons. doc. Aleš Opatrný, Th. D. z KTF UK

*Základy teologie manželství potřebné pro ty, kteří vedou přípravy na manželství
... poznámky z přednášky ... 16. 11. 2013 v Praze Kunraticích ...*

Připravujícím osobám i věřícím snoubencům má být jasné, že **samotná sdílená víra není dostatečným základem a poutem pro manželství.**

Obecně **lidské předpoklady úspěšného párového soužití** musí být splňovány i u věřících. „*Milost předpokládá přirozenost*“, čili víra nemůže nahrazovat nic podstatného a obecně lidského, co by v zamýšleném manželství chybělo. Krachující manželství věřících dvojic to mnohdy zřetelně ukazují!

Je velmi dobré, aby si připravující dobře pročetli a promysleli zejména odstavce 47, 48 a 49 v konstituci *Gaudium et spes* a pokusili se jejich obsah „překládat“ do obyčejné řeči. Čili podávat zásadní hlediska teologie manželství srozumitelným způsobem, „*necírkevním*“ jazykem. Nepřibližovat jen vlastní „*moudra*“.